

Решења за изазове у будућ

Заједнички циљеви су основ изградње интероперабилности снага Војске Србије с оружаним снагама 28 земаља чланица Алијансе, како бисмо постигли боље међусобно разумевање и да бисмо, уколико је потребно, могли здружено да дејствујемо у веома кратком року. Србија је већ ангажована у великом броју операција УН и ЕУ, за шта сматрам да је веома важно. Мислим да је седма међу земљама Европе по броју својих припадника у тим мисијама, и НАТО изузетно вреднује њену улогу и одговорност коју је преузела у обезбеђивању регионалне и глобалне безбедности.

Висока делегација коју је предводио председавајући Војном комитету НАТО-а генерал Кнуд Бартелс боравила је недавно у дводневној званичној посети нашој земљи. Том приликом, у фокусу посете делегације највишег војног тела Алијансе, био је сусрет са

НОСТИ

начелником Генералштаба Војске Србије генералом Љубишом Диковићем, а за генерала Бартелса, чија биографија бележи 43 године војничког искуства, свечани дочек у касарни „Бањица 2” није био непознаница, јер је у својству начелника Генералштаба Оружаних снага Краљевине Данске 2011. године боравио у официјелној посети српској престоници.

Говорећи за магазин „Одбрана” о поводима посете Србији, генерал Бартелс истакао је да је она уследила као одговор на позив генерала Диковића.

– Веома сам се радовао посети јер чврсто верујем у потенцијал односа између НАТО-а и Србије. Такође, ова посета пружа ми прилику да даље истражим практичне облике војне сарадње на којима Алијанса и Србија могу да сарађују на обострану корист у оквиру Програма Партнерство за мир и, од јануара 2015. године, Индивидуалног акционог плана партнерства.

Како оцењујете ангажовање Србије у оквиру Програма Партнерство за мир?

– НАТО и Србија константно унапређују међусобну сарадњу и дијалог од 2006. године када се Србија прикључила Програму Партнерства за мир и Савету евроатлантског партнерства. Стога бих рекао да, свакако,

остварујемо задовољавајући напредак. То није увек сасвим видљиво, али постоји веома блиска сарадња између српских војних надлежних органа и седишта НАТО-а како би се Војска Србије ускладила са стандардима НАТО-а. Србија је одлучна да реформама изгради ефикасан и економски одржив систем одбране и савремену, професионалну и ефикасну војску. Алијанса и њене појединачне чланице могу да понуде бројне експертизе у поменутиим областима.

Значајан део у овој сарадњи јесте Група за реформу одбране. Она је успостављена у фебруару 2006. године ради саветовања и пружања помоћи српским надлежним институцијама у реформи и модернизацији Војске Србије, те за изградњу савремене и демократски контролисане структуре одбране која се може се приуштити. Зато мислим да се, генерално гледано, крећемо у правом смеру.

Србија је недавно усвојила Индивидуални акциони план Партнерства између Србије и НАТО-а – IPAP. Зашто је овај документ важан за Министарство одбране и Војску Србије?

– Све што ојачава дијалог доприноси свима. Осим тога, верујем да морамо имати на уму чињеницу да је IPAP осмишљен на основу уза-

јамног интереса и да су га заједнички развиле надлежне српске институције и НАТО. То је заједнички похват, са заједничким циљевима, који су од узајамне користи. Заједнички циљеви јесу основ изградње интероперабилности снага Војске Србије с оружаним снагама 28 земаља чланица Алијансе, како бисмо постигли боље међусобно разумевање и да бисмо, уколико је потребно, могли да здружено дејствујемо у веома кратком року. Повећана интероперабилност користиће и другим областима сарадње између НАТО-а и Србије, као што су цивилно управљање ванредним/кризним ситуацијама, НАТО Програм за изградњу интегритета, медицинска подршка мировним операцијама и Програм наука за мир и безбедност.

Уз то, ради се и на специфичним питањима која су више карактеристична за IPAP између Србије и НАТО-а, као што су демократске, институционалне и реформе одбране, сарадња између оружаних снага, обука и вежбе, уништавање и безбедно складиштење вишкова муниције. У IPAP-у се одражава широк спектар области у војсци и одбрани за које су се НАТО и Србија определиле у оквиру наставка заједничког рада и унапређења сарадње. Ово је прилика да се унапреде стабилност и безбедност у региону и шире.

САРАДЊА У МИРОВНИМ МИСИЈАМА

С обзиром на чињеницу да су одређене јединице Војске Србије завршиле националну евалуацију нивоа 2, какве су, према Вашем мишљењу, перспективе развоја сарадње Војске Србије и НАТО-а, нарочито у области мировних операција?

– То је национална одлука коју доносе надлежне српске институције. Оно што могу рећи јесте да је Србија већ ангажована у оквиру великог броја операција УН и ЕУ, за шта сматрам да је веома важно. Мислим да је Србија седма међу земљама Европе по броју својих припадника у мисијама, и НАТО изузетно вреднује њену улогу и одговорност коју је преузела у обезбеђивању регионалне и глобалне безбедности.

Такође, захваљујући сарадњи с НАТО-ом у оквиру Програма Партнерство за мир и имплементацији IPAP-а, прилике за заједничку обуку и вежбе с НАТО-ом и појединачним земљама чланицама Алијансе помажу постизање ефективне сарадње између српских војних лица и војних лица земаља НАТО-а у мисијама УН и ЕУ у којима служе. Каква ће будућност те сарадње бити зависи од српских надлежних органа.

Током Ваше посете једној нашој суседној земљи рекли сте да „морамо бити свесни да безбедност има своју цену, али да је цена несигурности далеко виша“. Шта то значи у контексту данашњих безбедносних изазова?

– Прошле године, када је Русија незаконито припојила Крим, њено агресивно деловање у Украјини и пораст насилног екстремизма у Северној Африци и на Средњем истоку драматично су изменили наше безбедносно окружење. Стога се морамо суочити с чињеницама. Ови изазови неће скоро нестати. Морамо бити спремни на неочекивано и да истрајемо у напорима током наредних година. Једна од основних снага НАТО-а одувек је била његова способност да се прилагоди. Тако и сада када видимо значајне промене у безбедносном окружењу, Алијанса поново спроводи фундаменталне промене.

Да бисмо то учинили, морамо више да трошимо на одбрану. Морамо боље да улажемо у способности које су нам заиста потребне, како бисмо одржали своју предност сада и убудуће. Међутим, не можемо увек добијати више уз мање уложеног. Чак и ако имамо све потребне способности, војне снаге могу бити само онолико ефектне колико су то политичке одлуке које се доносе. То није лако и неће се одиграти преко ноћи.

Алијанса је већ учинила доста како би се прилагодила овој променљивој средини. Тренутно радимо на јачању наших укупних снага одбране, највећем од краја хладног рата. Повећавамо присуство НАТО-а у источним земљама чланицама и готовост наших снага. То заправо значи да удвостручавамо Снаге за брзи одговор са 13.000 на 30.000 припадника. Њихов централни део су Снаге за чело колоне, високе борбене готовости, које броје 5.000 припадника, и чији су водећи елементи спремни за покрет у року од 48 часова. Истовремено, постављамо шест команд-

них и контролних центара у балтичким државама и још три у источним земљама чланицама. Савез може да постигне велике резултате повезивањем националних способности, што Алијансу чини јачом од њених појединачних чланица. Морамо да установимо заједничко поимање догађаја и потенцијалних противника. То ће нам обезбедити основу за ефективно идентификовање, предвиђање, планирање и реаговање у

брани све своје земље чланице од свих претњи.

Како НАТО намерава да инвестира у развој односа са Србијом?

– Србија је цењен члан Програма Партнерство за мир већ девет година и до сада смо заједно били ангажовани у великом броју активности, уз поштовање начела војне неутралности Републике Србије. Чвр-

кризним ситуацијама. Морамо се тестирати помоћу симулација и вежби.

Тренутно имамо бродове НАТО-а који вежбају у Црном мору. Сједињене Америчке Државе шаљу 3.000 припадника и опрему у регион Балтика ради увежбавања. На југу се припремамо за велику вежбу каква није виђена последњих година, а која ће се одржати на јесен, када ће учествовати више од 25.000 припадника.

У оквиру наших припрема за самит у Варшави следеће године, ово је само почетак велике и важне адаптације НАТО-а. Алијанси је потребна иновацијска стратегија за деценије које су пред нама, како бисмо били сигурни да ће наставити да

сто верујем у потенцијал односа између Србије и НАТО-а. Србија је члан европске породице као било која друга земља, ми желимо да сарађујемо једнако интензивно као с нашим осталим европским партнерима. Важан корак јесте IPAP, који ће омогућити НАТО-у и Србији да даље унапређују међусобни дијалог, разумевање и сарадњу.

Што је наш дијалог бољи, што је боље наше заједничко разумевање проблема и што боље разумемо становишта друге стране, то су веће шансе да ћемо пронаћи решења за изазове које нам будућност носи. ■

Биљана МИЉИЋ
Снимео Јово МАМУЛА